

System kontroli wewnętrznej Banku Spółdzielczego w Bielsku Podlaskim

W Banku Spółdzielczym w Bielsku Podlaskim działa system kontroli wewnętrznej, którego celami sformułowanymi ogólnie jest zapewnienie:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku,
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- 3) przestrzegania zasad zarządzania, w tym zarządzania ryzykiem w Banku,
- 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

W ramach systemu w Banku funkcjonują:

- 1) Funkcja kontroli mająca za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem, która obejmuje określone jednostki i komórki organizacyjne oraz zespoły i stanowiska pracy w Banku, a także osoby odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.
- 2) Stanowisko ds. zgodności, którego zadaniem jest zapewnienie zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz identyfikację, monitorowanie, ocenę i raportowanie ryzyka braku zgodności.

Organizację i zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w Banku regulują głównie postanowienia „*Regulaminu systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Bielsku Podlaskim*” oraz „*Regulaminu funkcjonowania Stanowiska ds. zgodności w Banku Spółdzielczym w Bielsku Podlaskim*”.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i funkcjonowaniem systemu w Banku, monitoruje jego skuteczność w oparciu o informacje uzyskane od Zarządu oraz Stanowiska ds. zgodności, jak również dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu, w tym oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli z uwzględnieniem opinii Komitetu Audytu. Oceny są dokonywane w oparciu o ustalone kryteria na podstawie przedłożonych dokumentów i informacji, w zgodności z wewnętrznymi uregulowaniami.

Zarząd Banku odpowiada za prawidłowe funkcjonowanie systemu, w tym funkcji kontroli. Do obowiązków Zarządu należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu, a w jego ramach matrycy funkcji kontroli. Zarząd podejmuje działania, mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu, w tym odpowiednich zasobów, uregulowań wewnętrznych, właściwej współpracy wszystkich osób / pracowników Banku w ramach funkcji kontroli, jak również stosuje właściwe środki naprawcze i dyscyplinujące w przypadkach wykrycia braków i nieprawidłowości. Zarząd Banku, w celu dokonania oceny przez Radę Nadzorczą, przedkłada Radzie roczne informacje na temat realizacji swoich zadań w obszarze funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej.

Do kompetencji Komitetu Audytu (powołanego spośród członków Rady Nadzorczej), w zakresie działania systemu, należy bieżące monitorowanie systemu oraz opiniowanie na potrzeby dokonywania przez Radę Nadzorczą corocznej oceny systemu, w tym funkcji kontroli.

Kontrola wewnętrzna w Banku, w spójności z zarządzaniem ryzykiem bankowym jest zorganizowana na trzech niezależnych poziomach w ramach trzech linii obrony, w następujący sposób:

- 1) poziom pierwszy – jednostki i komórki organizacyjne Banku, uczestniczące w działalności operacyjnej, obsługujące bezpośrednio klientów w zakresie kredytów, depozytów oraz rozliczeń; komórki księgowe, rozliczeniowe, informatyczne, stosujące mechanizmy kontrolne oraz kontroli ryzyka, jak również w ramach obowiązków służbowych realizujące czynności kontrolne w ramach weryfikacji i monitorowania poziomego; na pierwszym poziomie odbywa się także testowanie

- poziome – tzw. kontrola kierownicza, wykonywana przez naczelnika pionu handlu/ kierowników jednostek i komórek organizacyjnych Banku,
- 2) poziom drugi – członkowie Zarządu, Stanowisko ds. zgodności oraz inne komórki organizacyjne w Centrali Banku, realizujące zadania w obszarze zarządzania ryzykiem bankowym, stosujące mechanizmy kontrolne, w ramach niezależnego monitorowania i testowania pionowego,
 - 3) poziom trzeci – to funkcja audytu wewnętrznego która jest realizowana w bankach spółdzielczych będących uczestnikami Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, przez Departament Audytu Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Kontrola wewnętrzna, jako niezależne monitorowanie procesów obejmuje: weryfikację bieżącą poziomą i testowanie poziome oraz weryfikację bieżącą pionową i testowanie pionowe. Wykonywana jest w formach samokontroli, monitorowania poziomego i pionowego, odpowiednio przez wszystkich pracowników w zakresie wynikającym z pełnionych funkcji, przy czym pracownicy stanowisk kierowniczych pełnią nadzór nad realizacją zadań przez podległych im pracowników, wykonując czynności kontrolne obejmujące weryfikację bieżącą oraz testowanie poziome przestrzegania mechanizmów kontrolnych.

Bank od grudnia 2015 roku jest Uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS i zgodnie z zawartą umową czynności audytu wewnętrznego w Banku są realizowane przez Departament Audytu Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w Warszawie (SSOZ BPS) - jednostki zarządzającej Systemem Ochrony. Audyt wewnętrzny realizowany jest na mocy przepisów prawa i stanowi w systemie tzw. trzecią linię obrony, na trzecim poziomie organizacji systemu kontroli wewnętrznej w Banku, jako uczestnika Systemu Ochrony.

Funkcja kontroli w Banku obejmuje mechanizmy kontrolne oraz kontroli ryzyka, niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie wewnętrzne w ramach funkcji kontroli. Podstawowe mechanizmy kontrolne stosowane w Banku w sposób ciągły obejmują: procedury tj. uregulowania wewnętrzne (polityki, regulaminy, instrukcje), podział obowiązków, autoryzację i zatwierdzanie, kontrolę dostępu oraz kontrolę fizyczną, proces ewidencji operacji finansowych i gospodarczych w systemach ewidencyjno-księgowym, sprawozdawczym i operacyjnym, inwentaryzację, dokumentowanie odstępstw, wskaźniki wydajności pracy, szkolenia, samokontrolę pracowników oraz kontrolę kierowniczą.

Funkcja kontroli jest udokumentowana w formie ewidencjonowania każdej transakcji, opisu struktur, systemów oraz matrycy funkcji kontroli, stanowiącej syntetyczny opis powiązania celów ogólnych systemu kontroli wewnętrznej z procesami istotnymi funkcjonującymi w Banku oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych. Stosowanie mechanizmów kontrolnych jest dokumentowane zgodnie z postanowieniami „Regulaminu kontroli wewnętrznej” odpowiednio w formach: złożenia podpisu, przystawienia stempla bankowego, akceptacji operacji w systemie informatycznym oraz przechowywanie w tym systemie potwierdzenia wykonania weryfikacji, raportów wewnętrznych z testowania oraz generowanych przez system informatyczny.

Sposób realizacji zadań oraz wyniki monitorowania i podjęte działania naprawcze w ramach funkcji kontroli są okresowo raportowane przez pracowników stanowisk kierowniczych oraz Stanowisko ds. zgodności odpowiednio do Zarządu, Komitetu Audytu i Rady Nadzorczej Banku. Zidentyfikowane przypadki nieprawidłowości znaczących i / lub krytycznych są raportowane natychmiastowo do Zarządu Banku, przy czym nieprawidłowości krytyczne podlegają również natychmiastowemu zgłoszeniu do Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w Warszawie. Na drugim poziomie organizacji systemu kontroli wewnętrznej (w Centrali Banku) jest wyodrębnione Stanowisko ds. zgodności, posiadający charakter niezależny i bezpośrednio podporządkowany Prezesowi Zarządu Banku. Celem działania Stanowiska jest zapewnienie zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi, zasadami dobrej praktyki bankowej oraz koordynacja działalności kontrolnej w całym Banku. Podstawowe uregulowania dotyczące niezależności i statusu, praw i obowiązków, sposobu działania, zostały określone w „Regulaminie funkcjonowania Stanowiska ds. zgodności w Banku Spółdzielczym w Bielsku Podlaskim”, jak również we właściwych uregulowaniach

szczegółowych, dotyczących kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem braku zgodności. Działanie stanowiska obejmuje sformułowane w sposób ogólny zadania:

- 1) zapewnienie zgodności poprzez stosowanie własnych mechanizmów kontrolnych w ramach działania,
- 2) monitorowanie pionowe skuteczności zastosowanych mechanizmów kontrolnych w zakresie obszaru ryzyka braku zgodności poprzez ich weryfikację bieżącą i / lub testowanie pionowe (wykonywanie czynności kontrolnych),
- 3) zadania w zakresie procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności, to jest jego identyfikację, pomiar, ocenę, monitorowanie poziomu oraz raportowanie na temat tego ryzyka.

Sposób realizacji zadań przez Stanowisko ds. zgodności podlega okresowemu sprawozdawaniu do Zarządu i Rady Nadzorczej w celu dokonania ocen i podejmowania prawidłowych decyzji. Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w Banku, w tym funkcji kontroli, w oparciu o sprawozdania otrzymane od Zarządu, dokumenty i informacje dotyczące wyników: monitorowania kluczowych mechanizmów kontrolnych zastosowanych w procesach istotnych, monitorowania realizowanego przez osoby / komórki organizacyjne Banku obydwu poziomów, ocen i wyników audytów realizowanych przez SSOZ BPS, wyników badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta i ocen Banku w procesie BION. Kryteriami oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej są następujące elementy:

- 1) ocena realizacji przez Bank celów strategicznych,
- 2) osiągnięcie założeń planu finansowo-gospodarczego Banku na dany rok obrotowy,
- 3) ilość i wysokość strat operacyjnych,
- 4) wyniki audytów wykonanych przez Departament Audytu SSOZ BPS,
- 5) wyniki oceny rocznej Badania i Oceny Nadzorczej (BION) oraz inspekcji dokonywanej przez KNF,
- 6) wyniki audytów zewnętrznych (badań biegłego rewidenta),
- 7) ilości i istotności błędów znaczących i krytycznych zidentyfikowanych w ramach niezależnego monitorowania,
- 8) ilości skarg zasadnych klientów do regulatorów (np. UKNF, UOKiK, GIIF),
- 9) wyniki systemu oceny punktowej dokonanej przez SSOZ BPS.

Prezentowany w sposób syntetyczny opis systemu kontroli wewnętrznej Banku Spółdzielczego w Bielsku Podlaskim zostaje udostępniony w związku z wykonaniem obowiązku zawartego w treści rekomendacji 1.11 Rekomendacji „H” Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach, wydanej Uchwałą Nr 141/2017 KNF z dnia 25.04.2017 r. (Dz. Urz. KNF 2017.7). Opis systemu kontroli wewnętrznej udostępnia Zarząd Banku Spółdzielczego w Bielsku Podlaskim.

Bank Spółdzielczy w Bielsku Podlaskim
ul. 3 Maja 14
17 - 100 Bielsk Podlaski